

سندیکای صنعت برق ایران

Iran Electrical Industry Syndicate

تحلیل ساختار بودجه صنعت برق و پیشنهاد اصلاح بودجه سال ۱۴۰۰

سندیکای صنعت برق ایران
Iran Electrical Industry Syndicate

شناسنامه گزارش:

عنوان گزارش: تحلیل ساختار بودجه صنعت برق و پیشنهاد اصلاح بودجه سال ۱۴۰۰

تدوین: معاونت پژوهشی سندیکای صنعت برق ایران

مدیر مطالعه: علیرضا اسدی

همکاران: مهناز علی آبادی و زهرا ولی پور

تاریخ انتشار: شهریور ۱۳۹۹

پیشنهادات سندیکای صنعت برق ایران برای بودجه سال ۱۴۰۰

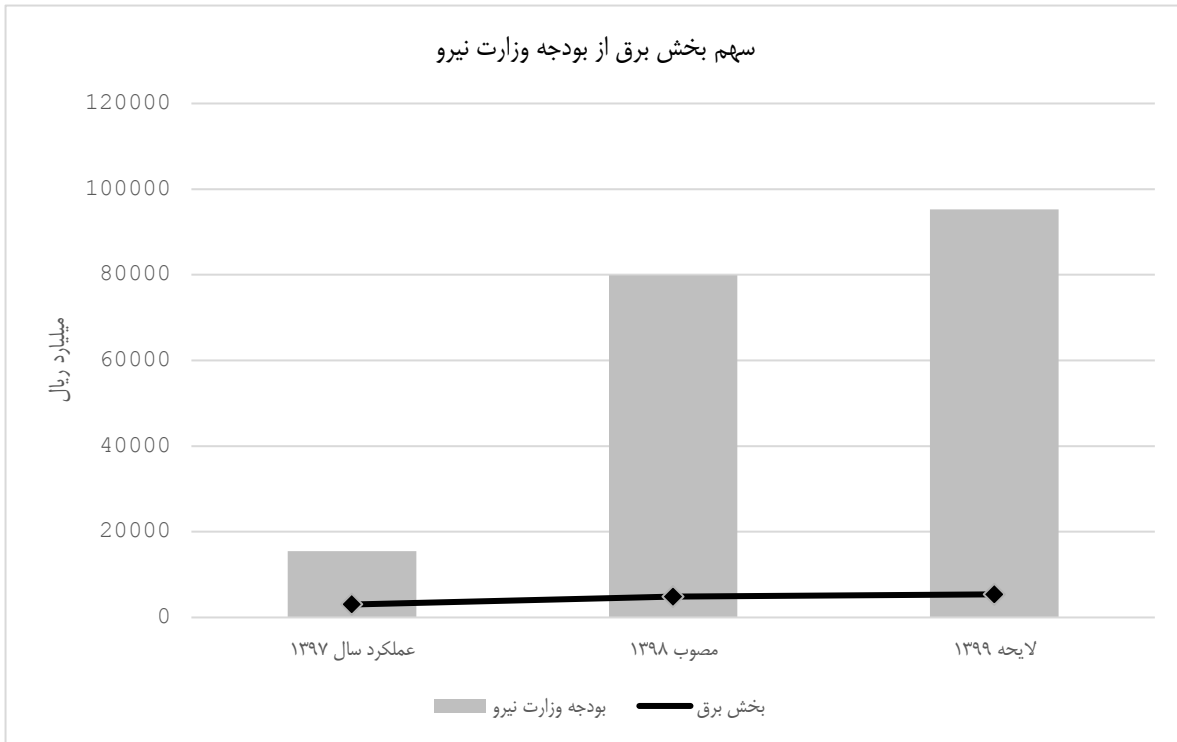
۱- مقدمه

قانون بودجه سنواتی توسط دولت تهیه و با تصویب مجلس شورای اسلامی به عنوان برنامه مالی مبنای اداره دستگاه‌های اجرایی کشور و تخصیص درآمد و هزینه‌های آنها می‌باشد. به عبارت دیگر دولت و مجلس شورای اسلامی با تصویب قانون بودجه، سیاست‌های مالی اقتصاد کشور را تنظیم می‌کنند. بنابراین تحلیل این سیاست‌های مالی در بخش‌های مختلف اقتصادی کشور بویژه حوزه برق و انرژی برای بازیگران اقتصادی و بویژه بخش خصوصی از اهمیت زیادی برخوردار است. از این رو در این گزارش با بررسی ساختار بودجه سنواتی حوزه برق و انرژی، پیشنهاداتی برای تنظیم قانون بودجه سال ۱۴۰۰ ارائه شده است.

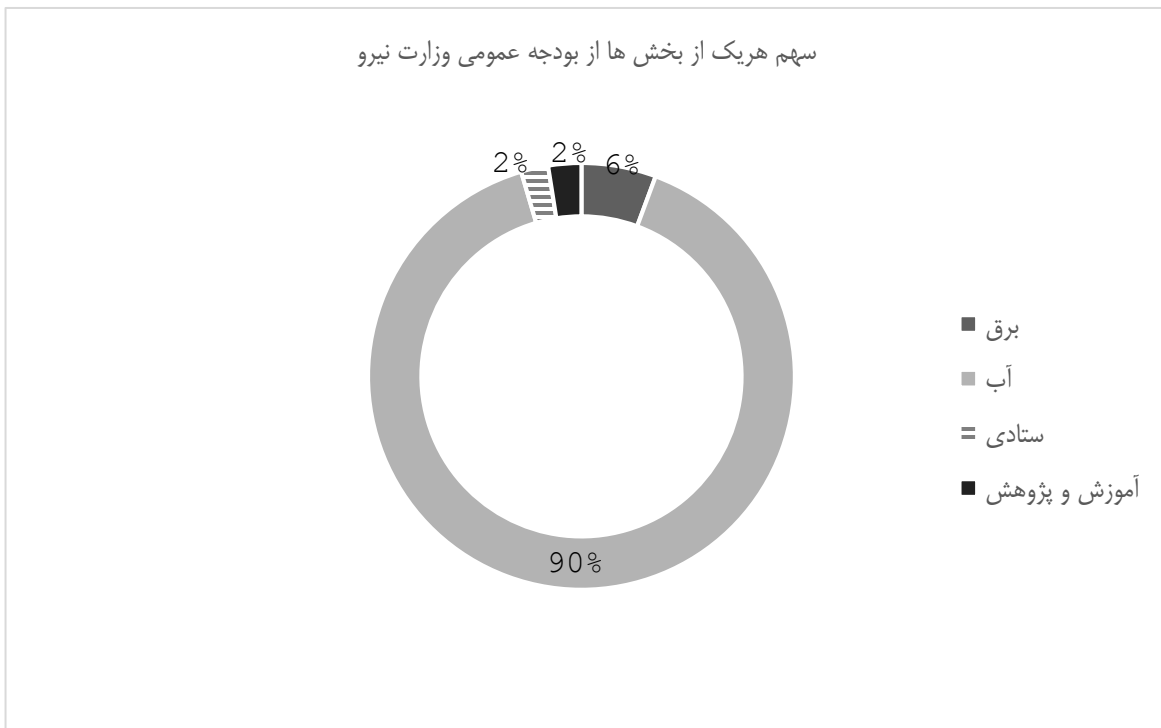
۲- تحلیل ساختار بودجه صنعت برق

بودجه وزارت نیرو مانند سایر دستگاه‌های اجرایی کشور، متشکل از دو بخش بودجه عمومی و بودجه شرکت‌های دولتی است. اما آنچه که بودجه بخش برق را از سایر بخش‌های اقتصادی کشور متمایز می‌کند، ساختار بودجه‌ای این بخش است. سهم بخش برق از بودجه عمومی وزارت نیرو حدود ۶ درصد می‌باشد. سهم بخش برق از بودجه عمومی وزارت نیرو در سال ۱۳۹۹ برابر ۵۳۸ میلیارد تومان از ۹۵۳۰ میلیارد تومان وزارت نیرو بوده است (نمودار ۱ و ۲).

نمودار ۱- روند سهم بخش از بودجه های سنواتی وزارت نیرو از ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹

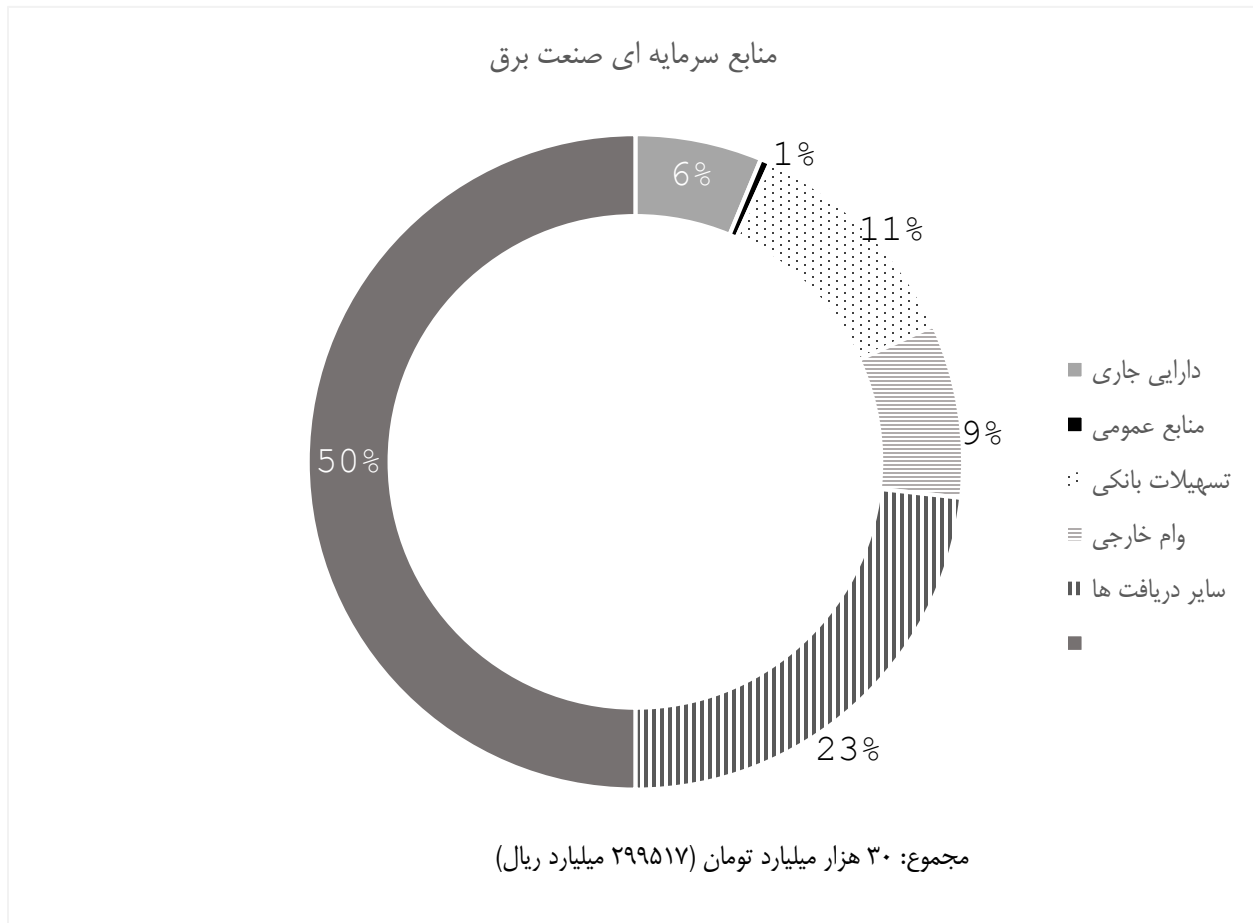

نمودار ۲- تخصیص بودجه عمومی وزارت نیرو در بخش های مختلف در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

بنابراین عمده اعتبارات مورد نیاز صنعت برق برای توسعه زیر ساخت‌ها از محل بودجه شرکت‌های دولتی تامین می‌شود. به نحوی که سهم بودجه عمومی در تامین اعتبارات مورد نیاز طرح‌های توسعه‌ای صنعت برق که در سال ۱۳۹۹ حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان پیش بینی شده بود، حدود یک درصد است و ۹۹ درصد آن از طریق بودجه عمومی شرکت‌های دولتی تامین می‌شود (نمودار ۳).

نمودار ۳- منابع سرمایه صنعت برق در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

از آنجا که نظارت مجلس صرفاً محدود به بودجه عمومی است و بودجه شرکت‌های دولتی از قانون تجارت پیروی می‌کند که تصویب آن در اختیار مجمع عمومی این شرکت‌ها می‌باشد، می‌توان نتیجه گرفت لایحه بودجه عملاً از نظر بودجه‌ای، تأثیر مستقیمی بر اقتصاد بخش سرمایه‌ای و توسعه‌ای صنعت برق ندارد و فرآیند تامین مالی و سرمایه‌گذاری آن توسط شرکت‌های مادر تخصصی مدیریت می‌شود. اما لایحه بودجه سنواتی دولت از منظر مجوزهای که به شرکت‌های دولتی برای جذب سرمایه‌گذاری و تامین مالی می‌دهد می‌تواند در سه محور در اقتصاد بخش برق اثرگذار باشد:

- ۱- احکامی که به دولت اجازه می دهد برای تسویه بدهی ها و دیون شرکت های دولتی از محل ابزارهای بدهی مانند اوراق خزانه اسلامی استفاده کند؛
- ۲- احکامی که به دولت اجازه می دهد برای سرمایه گذاری طرح های زیر ساختی از محل بازار سرمایه و مشارکت بخش خصوصی- عمومی استفاده کند؛
- ۳- احکامی که به دولت اجازه می دهد از تسهیلات دولتی نهادهای مالی ملی مانند صندوق توسعه ملی و یا فایننس خارجی برای تامین مالی پروژه های زیرساختی استفاده کند.

با توجه به اینکه این احکام در سال های گذشته عملکرد مناسبی در بخش برق نداشته است، انتظار نمی رود این صنعت بتواند از این مسیر برای توسعه اقتصاد صنعت برق استفاده نماید. با این وجود، برای بهینه سازی احکام مصوب قانون بودجه، برای سال ۱۴۰۰ پیشنهادات زیر ارائه می شود:

۳- پیشنهادات لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

با توجه به موارد فوق و توضیحات ارائه شده از وضعیت صنعت برق، موارد زیر جهت لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ پیشنهاد می گردد.

۱-۳- تسویه بدهی و دیون شرکت های دولتی

الف) به منظور تسویه مطالبات شرکت های پیمانکاری از دولت و حفظ قدرت نقدینگی شرکت های کوچک و متوسط حوزه خدمات و پیمانکاری، بند زیر به تبصره ۵ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ اضافه شود:

«شرکت های دولتی و مؤسسات عمومی غیردولتی مجازند برای تسویه بدهی خود به طلبکاران، حداکثر تا دو برابر پرداخت نقدی انجام شده، از محل اوراق خزانه اسلامی استفاده نمایند.»

ب) قانون بودجه سال ۱۳۹۹ برای تسویه بدهی های دولت موضوع تهاتر بدهی ها با تحویل نفت خام بر اساس قیمت های منطقه ای یا بورس انرژی را مصوب کرده بود، از آنجا ظرفیت های بخش خصوصی برای صادرات نفت خام بسیار محدود است و در مقابل امدادگی بیشتری برای صادرات فرآورده های نفتی دارد، پیشنهاد می گردد در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، بند (و) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۳۹۹، به صورت زیر تغییر یابد:

«دولت مکلف است از طریق شرکت ملی نفت ایران یا شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران در صورت درخواست دستگاه های اجرائی ذی ربط تا مبلغ نهمصد هزار میلیارد (۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از خالص بدهی های قطعی خود به اشخاص حقیقی، حقوقی، تعاونی و خصوصی که در چهارچوب مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده و همچنین اجرای تکالیف این قانون از جمله پرداخت تعهدات مربوط به طرح های عمرانی را از

محل تحویل نفت خام یا فرآورده‌های نفتی شامل گازوئیل، نفت کوره، روغن‌های پایه، قیر و گاز مایع به این اشخاص بر اساس قیمت بورس انرژی یا قیمت منطقه‌ای، تسویه و از طریق منابع و مصارف عمومی دولت و بر اساس جدول شماره (۲۱) این قانون با خزانه‌داری کل اعمال حساب کند. اجرای این حکم، منوط به اجرائی شدن سقف تعیین شده در بند (ب) این تبصره نیست و مازاد بر سقف مندرج در بند مذکور است. همچنین در صورت تقاضای اشخاص حقیقی، حقوقی، تعاونی و خصوصی دارای انواع اوراق مالی اسلامی با سررسید زودتر از خردادماه سال ۱۴۰۰ تا سقف یکصد و پنجاه هزار میلیارد (۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از طریق تحویل نفت خام صادراتی یا فرآورده‌های نفتی شامل گازوئیل، نفت کوره، روغن‌های پایه، قیر و گاز مایع به این اشخاص به میزان ارزش اسمی اوراق با قیمت بورس انرژی تسویه نماید.»

۳-۲- تامین مالی و سرمایه گذاری

الف) به منظور تأمین منابع موردنیاز برای خرید برق تضمینی از نیروگاه‌های تجدیدپذیر، بند ج تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به شکل زیر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ اصلاح و تکرار شود:

«عوارض موضوع ماده (۵) قانون حمایت از صنعت برق کشور مصوب ۱۳۹۴/۸/۱۰ به میزان ۲۰ درصد (۲۰٪) مبلغ برق مصرفی در سقف پنجاه هزار میلیارد (۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌شود و مشترکان برق روستایی و عشایری مجاز و برق چاه‌های کشاورزی مجاز از شمول حکم این بند معاف می‌باشند. منابع حاصله به صورت کامل به حساب شرکت توانیر نزد خزانه‌داری کل کشور و ساتبا نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود تا پس از مبادله موافقتنامه با سازمان برنامه و بودجه کشور به ترتیب صرف حمایت از توسعه و نگهداری شبکه‌های برق روستایی و تولید برق تجدید پذیر و پاک از بخش غیردولتی شود.»

ب) به منظور مشارکت بخش خصوصی در ساخت و احداث طرح زیربنایی جدید و نیمه تمام، تبصره ۱۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۹، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ تکرار و عبارت زیر به صورت یک بند به آن اضافه شود:

«بانک مرکزی مکلف است به منظور استفاده حداکثری بخش خصوصی از ظرفیت‌های بازارهای مالی جهت تأمین مالی طرح‌های موضوع این ماده، آیین‌نامه ارائه تسهیلات بانکی به پروژه‌های مشارکت عمومی - خصوصی را تهیه و جهت اجرا به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری ابلاغ نماید.»